

Akureyri, 8. mars 2019

Efni: Umsögn um frumvarp til nýrra laga um menntun og ráðningu kennara og skólastjórnenda við leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla

Háskólinn á Akureyri hefur í 25 ár boðið uppá kennaramenntun og verið í fararbroddi fyrir nýjungar í námsframboði og kennslu. Fyrri lög hafa tryggt frelsi akademískra deilda til að þróa námið á hverjum tíma og er frelsi til þróunar náms og innihalds þess grundvallarforsenda öflugs kennaranáms til framtíðar. Því er mjög mikilvægt að framkvæmd laganna sé tryggð þannig að ákveðið svigrúm sé gefið þegar leyfisbréfin eru gefin út, að sjálfsögðu innan þeirra meginmarkmiða sem finna má í frumvarpinu. Háskólinn á Akureyri telur því að betra sé að menntastofnanir sjálfar gefi út leyfisbréfin til kennara frekar en að Menntamálastofnun sé miðlægur útgefandi á leyfisbréfunum. Gæðakerfi háskólanna tryggja að leyfisbréfin séu ávallt í samræmi við innihald námsins sem og meginmarkmið laganna.

Meginmarkmið frumvarpsins er mikilvægt, þ.e. að stuðla að sameiginlegri sýn á kennarastarfið og að skilgreina sérstöðu þess. Rétt er að líta til hæfni í starfi og meta mismunandi leiðir til að ná þeirri hæfni. Það þarf hins vegar að huga vel að því hvernig eigi að meta aukna eða breytta sérhæfingu (starfsþróun) til kennslu á öðrum skólastigi en upphaflega sérhæfingin sagði til um. Sérstaklega verður að huga að því að sérhæfing ákveðinna skólastiga verði ekki undir en það er ákveðin hætta á því, sérstaklega hvað leikskólann varðar, þar sem starfsumhverfi og starfsaðstæður leikskólakennara eru töluvert frábrugðnar öðrum skólastigum. Mat á sérhæfðri hæfni mun byggjast á sérmenntun viðkomandi á háskólastigi og þarf að tryggja betur í frumvarpinu að slíkt mat byggi á faglegu innihaldi náms. Í 6. grein er kveðið á um að háskólastofnanir skipuleggi námið á grundvelli laganna og reglugerðar sem vísa til 3. greinar laganna. Ekki er ljóst hvort hér sé átt við sömu reglugerð sem rætt er um í lok 5. greinar þannig að það verði ein reglugerð í kjölfar laganna eða hvort um fleiri en eina reglugerð verði að ræða. Þetta þyrfti að skýra nánar og tryggja að reglugerðin þrengi ekki um of möguleika menntatofnana til að þróa námið frekar.

Kennaranámið sjálft byggist á ECTS einingum (Bologna) með tilgreindum hæfniviðmiðum sem eiga að tryggja að lágmarkshæfni sé til staðar. Ekki er ástæða til að breyta því kerfi. Með því væri verið að gjaldfella þau viðmið og hefði það í för með sér aukna miðstýringu eftirlitsstofnana sem getur verið varhugavert og vandmeðfarið.

Mikilvægt er að háskólum sem uppfylla gæðaviðmið sé treyst til að uppfylla skilyrði menntunarinnar. Eins er mikilvægt að treysta fagmennsku skólastjórnenda til að meta hæfni kennara til starfa.

Kennararáð sem rætt er um í lögum verður að hafa skýrt umboð og hlutverk og er nauðsynlegt að skilgreina hlutverk þess betur og tryggja aðkomu aðila sem koma að háskólamenntun kennara og skipulagningar þess náms.

Að lokum er ekki ljóst hvað verður um þá sem eru nú þegar með leyfisbréf. Samkvæmt hefðbundnum stjórnáskilum ættu leyfisbréf þeirra að færast yfir í nýtt kerfi en hvernig yrði kveðið á um sérhæfingu þeirra?

Athugasemdir þessar koma frá rektor Háskólans á Akureyri og ná til stjórnáskilhluta laganna og með hvaða hætti skólinn geti áfram uppfyllt hlutverk sitt með því að útskrifa nemendur til kennslustarfa – en samkvæmt lögum ber rektor endanlega ábyrgð á útskrift nemenda og skrifar uppá útskriftarskírteini því til sönnunar. Aðrar athugasemdir kunna að berast varðandi lög þessi frá nemendum, kennurum eða öðrum einingum innan Háskólans á Akureyri.

Virðingarfyllt,

Eyjólfur Guðmundsson, rektor